



© Armand Sallabanda

## Ben Blushi – Albania

### *Otello, Arapi i Vlorës (2009)*

Othello, Arap of Vlora

Publishing House **Mapo Editons**

#### Biography

Ben Blushi, born in 1969, studied at the University of Tirana, graduating in Albanian Language and Literature. He was editor-in-chief of the newspaper *Koha Jonë*, and in 1999 embarked upon a political career in the cabinet of the Prime Minister of Albania. For several months he served as Deputy Minister of Foreign Affairs, in late 2000 he became the Prefect of Korça, and in 2011 he was appointed Minister of Education. Blushi is currently a Member of Parliament, representing the Socialist Party.

In April 2008, Blushi's first novel *Të jetosh në ishull (Living on an Island)* was published, which turned into a phenomenal success. Indeed, within a couple of months, the book had sold over 30,000 copies, a record for the Albanian market. His acclaimed second novel *Otello, Arapi i Vlorës (Othello, Arap of Vlora)* appeared one year later, followed in 2011 by his third novel *Shqipëria (Albania)*. With the novel *Otello, Arapi i Vlorës*, Blushi was awarded the Author of the Year prize at the Tirana Book Fair in 2009. In April 2014, Blushi had a book of essays published, *Hëna e Shqipërisë (The Moon of Albania)*.

#### Synopsis

The book is set in the years 1300-1400, in two well-known urban centres of the Middle Ages, Venice and Vlora. One of the most intriguing elements of the book are the characterisations, which have been adapted from one of Shakespeare's most famous tragedies (*Othello, the Moor of Venice*), but set more than 100 years before Shakespeare's birth. Othello, Desdemona, Emilia, Iago, Cassio, etc., are well-known figures in literature, but in this novel they act not only in Venice, but mostly in Vlora, interacting with many interesting characters, such as the famous doctor, Stefan Gjika, the brave lad from Vlora, Andrea, and the Turkish invader, Hamiti.

It is impossible to have Othello, Desdemona and Iago without jealousy, betrayal, intrigue, wickedness, suffering and murder, in a society immersed in unscrupulous habits and interests. But, above all, *Otello, Arapi i Vlorës* is a novel about love: the way it can determine fate and change the course of events, often for entire societies and eras.

## *Otello, Arapi i Vlorës*

**Ben Blushi**

Megjithëse Otello nuk e njihte dashurinë, zemra e tij kishte masën e duhur për ta mbajtur dhe durimin e mjaftueshëm për ta pritur. Kur jetonte në shkretëtirë, ishte i vogël, kur erdhi në Venedik, ishte i vetmuar, ndërsa në Vlorë ishte i frikësuar. Në këto tri udhëtime të jetës së vet ai nuk kishte menduar për dashurinë, sepse kur je i vogël, kur je i vetmuar dhe i frikësuar mendja të shkon te gjëra më të thjeshta, si gëzimi, miqësia dhe qetësia. Por dashuria rritet bashkë me zemrën e njeriut. Si thoshte Stefan Gjika që ia kishte parë zemrën, ajo ishte më e kuqe se e njerëzve të tjerë. Megjithëse nuk do donte ta zëvendësonte me zemrën e tij, natyrisht për të mos i shtuar më shumë vuajtje vetes, Stefan Gjika mendonte se Otello ishte i gatshëm për të dashur. Prandaj një ditë e pyeti: e di ti ç'është dashuria? Për habinë e tij Otello reagoi si një burrë dhe jo si një fëmijë dhe tha po. Çfarë është, e pyeti. Otello pa nga dritarja dhe duke lëvizur qerpikët për të kujtuar fjalë për fjalë një gjë që me sa duket e dinte, tha: Dashuria është lidhja mes një burri dhe një gruaje. Kaq pak, vazhdoi doktori. edhe një motër dhe një vëlla janë të lidhur me njëri-tjetrin. Dashuria e motrës dhe e vëllait kalon nga prindërit, u përgjigj Otello. Ajo e burrit dhe e gruas kalon nga fëmijët. Stefan Gjikes iu duk sikur fliste me një kaktus shkretëtire që nuk i ka njohur kurrë gjethet, por vetëm rrënjët. Otello kishte një lule në zemër dhe një kaktus në mendje, por këtë nuk e dinte. Natyrisht në shkretëtirë atij i kishin mësuar se dashuria është një djep fëmijësh dhe në rast se burri dhe gruaje nuk bëjnë fëmijë nuk ka pse të dashurohen. Është i papërgatitur

për botën ku ka ardhur, mendoj dhe sytë e vegjël iu hapën sikur kishte gjetur një oaz në mes të rërës. Një burrë dhe një grua mund të dashurohen edhe nëse nuk bëjnë fëmijë, i tha Otellos. Po të ishte kështu, Marko Polo me gjyshen e Albano Contarinit nuk do ishin dashuruar, tha Otello. Stefan Gjika filloi të qeshte. Kaktusi i Otellos kishte nisur të pinte ujë nga duart e tij. Stefan Gjika e njihte çdo cep, çdo venë dhe çdo ind të trupit të Otellos, por kjo nuk i mjaftonte. Ai ishte një kurioz i pandreqshëm që besonte se trupi i njeriut lidhet me kokën ashtu si lidhet toka me qiellin. Nëse qielli nuk derdh ujë, toka digjet dhe nëse toka nuk lëshon avuj, qielli nuk derdh ujë. Po të mos ishte kurioz nuk do ishte bërë mjek, por lulishtar apo tregtar dhe do t'ia kushtonte vullnetin e vet sendeve dhe jo njerëzve. Ai kishte zgjedhur njerëzit duke futur çdo ditë syrin e kuriozitetit të vet në mendjet dhe trupat e tyre. Ishte marrë tre muaj me barkun e Otellos, por mendja e tij ishte po aq e errët dhe duhej ndriçuar, duke u hapur. Marko Polo dhe Muzaka u dashuruan për arsye të tjera, i tha Otellos. Ata nuk e dinin që do të bënin një fëmijë dhe ndoshta kjo ishte një gjë e papritur që i ndodh të gjithëve. Marko Polo e joshi gjyshen e Albano Contarinit duke i folur për gjëra të bukura dhe fantastike që ajo nuk i dinte. Po t'i kishte thënë se donte një fëmijë, jam i bindur që ajo do ta kishte zbur. Fëmijë mund të bësh me çdo burrë, por dashuri nuk mund të bësh me çdo grua. Dashuria lind në mendje dhe pastaj i kalon trupit si një ethe e ëmbël. Fëmija nuk është një arsye për të dashuruar, por është një arsye për të krijuar familje. Por dashuria dhe familja nuk janë e njëjta gjë. Gjyshja e Albano Contarinit kishte një familje, por nuk kishte dashuri. Arsyet e familjes janë tre: Zoti, fëmija dhe ushqimi. Por edhe arsyet e dashurisë janë tre: fjala, bukuria dhe vetmia. Njerëzit dashurohen duke folur. Marko Polo fliste më bukur se çdo burrë tjetër dhe prandaj gratë e

donin. Ai fliste me shumë gra, por u dashurua me gjyshen e Albano Contarinit sepse ajo iu duk e bukur për shijet e tij. Ndërsa ajo, me sa duket ishte e vetmuar dhe donte një lidhje që ia bënte jetën më të gëzuar dhe më të lehtë. Kjo lidhje e çonte në vende të pashkelura ku burri i saj nuk mund ta çonte. Duke kaluar nga fjala, bukuria dhe vetmia, ata u dashuruan.

Otello dëgjonte duke mbajtur dorën mbi zemër sikur donte t'i përcillte aty fjalët e doktorit. Mendimet e Stefan Gjikës ishin të ngatërruara dhe hapeshin si degët e një peme, por ai e ndiente se mund të shkonte në majë të pemës duke u kapur pas çdo dege. Po pse Zoti nuk i thotë njerëzve të dashurohen, por vetëm të bëjnë familje, e pyeti. Sepse Zoti është xheloz dhe mendon vetëm për vete, tha Stefan Gjika. Ai beson se njerëzit duhet të duan vetëm atë dhe asgjë tjetër. Zoti u kërkon njerëzve të bëjnë familje dhe të lindin fëmijë, pavarësisht nëse duhen apo jo. Në fillim ai krijoi një burrë dhe një grua që quheshin Adami dhe Eva. U tha atyre të jetonin bashkë dhe ta adhuronin, e në këmbim ai do t'u siguronte gjithçka: ushqim, qetësi, diell, paqe dhe përjetësi. Sipas tij, kjo ishte parajsja: dy njerëz që rrinë bashkë, që nuk u mungon asgjë dhe që nuk vdesin. Por kjo parajsë iu duk e varfër Evës dhe Adamit. Asaj i mungonte diçka që nuk gjendej në natyrë, nuk rrotullohej në qiell, nuk fshihej nën tokë, nuk ecte mbi bar, nuk fluturonte në erë, nuk hahej dhe nuk pihej. Kërkuan kudo, por nuk e panë asgjëkundi deri ditën që e gjetën brenda trupave të tyre. Kur ata u dashuruan, Zoti u tërbua sepse këtë gjë ua kishte ndaluar. I ndëshkoi dhe u hoqi ushqimin. Kur Eva dhe Adami u bashkuan, lindën dy djem. Lindja e tyre nuk ishte vullnet i Zotit, por fryt i dashurisë. Atëherë ai u hakmor dhe detyroi njërin nga djemtë që të vriste vëllanë. Deri atë ditë vdekja ishte diçka e panjohur. Për t'u hakmarrë ndaj dashurisë, Zoti solli vdekjen mbi tokë sepse duke mos e

kontrolluar, u ngushëllua duke i vënë kufij. Pasi dështoi me Evën dhe Adamin, ai vendosi ta pranojë lidhjen mes një burri dhe gruaje vetëm në martesë, ndërsa martesës i vuri dy kushte, asnjëra prej të cilave nuk është dashuria. Zoti është dinak dhe meqë nuk mund ta frenojë dashurinë e fut në familje dhe aty e vdes. Sipas Zotit, njerëzit duhet të martohen dhe të krijojnë familje vetëm për të bërë fëmijë dhe për t'u ushqyer. Edhe sot, si në kohët e vjetra, burri gjen ushqimin dhe gruaja e gatuan. Në Vlorë burrat dalin për të blerë, për të shitur dhe për të punuar, për të luftuar dhe për të fituar, ndërsa gratë i presin në shtëpi duke gatuar bukën dhe duke ushqyer fëmijët. Gjithandej është kështu. Kjo është familja, por jo dashuria. Dashuria nuk është nevojë për t'u ushqyer dhe as për të bërë fëmijë, ndërsa familja po. Otello merrte frymë si një çezmë. Diçka po i lëvizte nëpër trup si ujë, por burimi i tij nuk ishte në bark, por në kokë. Doktorin ia kishte shëtatur mendimet nëpër një shteg të mendjes, të cilin, me sa duket, ai e kishte, por nuk e kishte zbuluar. Jeta e tij ishte e varfër me mendime dhe e pasur me vuajtje dhe ndoshta nuk do t'i jepte kurrë kënaqësinë të krijonte një familje, të kishte një grua dhe një fëmijë, për të cilët do siguronte ushqim, si thoshte Zoti. Por ajo që po thoshte doktorin ishte një rrugë tjetër. Duke qëndruar mes Zotit dhe doktorit, Otello mendoi se dashuria ishte një ngushëllim, për të gjithë ata fatkeqë si ai që nuk kishin mundësi, kohë dhe punë për të gjetur një familje, por mund të gjenin një grua, pa u martuar. Po nëse nuk di të flasësh bukur si Marko Polo, si e gjen dashurinë, e pyeti doktorin duke u skuqur. Duke e pritur, u përgjigj Stefan Gjika. Fjala, bukuria dhe vetmia do t'i fryjnë velat e dashurisë dhe një ditë do ta sjellin në bregun tënd. njerëz si Marko Polo, bota ka pasur shumë pak. Ata numërohen me gishta. Por njerëz që dashurojnë lindin dhe vdesin çdo ditë. Madje, raca e atyre që dashurojnë është raca

që shtohet më shpejt mbi tokë sepse dashuria është sëmundje ngjitëse. Edhe të dobëtit, të shëmtuarit, të varfrit, të sëmurët, të uriturit, të verbrit, sakatët, çalamanët, jetimët, pleqtë dhe maskarenjtë mund të dashurojnë. Dashuria nuk është pronë e të pasurve, e të fortëve, e të mirëve dhe të bukurve. Bile unë mendoj se këta e kanë më vështirë të dashurojnë sepse jeta i llaston, i ngop dhe i bën përtacë. Dashuria e urren përtacinë dhe prandaj e përçmon. Unë thashë që dashuria vjen duke pritur, por jo duke mos bërë asgjë. Nuk është e thënë që të flasësh aq bukur si Marko Polo, sepse kjo është e pamundur për shumicën e njerëzve, të cilët kanë një jetë të varfër që nuk ia vlen të tregohet. Por mjafton të thuash fjalën e duhur në veshin e duhur dhe aty mund të mbijë dashuria. Mjafton të bindësh veten se një grua e shëmtuar është e bukur dhe mund ta dashurosh. Mjafton të ndihesh i vetmuar dhe të përpiqesh të mbrohesh duke u strehuar në një trup tjetër. Vetmia e zbut shpirtin e njeriut, ia mpreh mendimet dhe ia rrit nevojën për dashuri. Por megjithëse kushdo ka mundësi të gjejë dashurinë, ka shumë të tjerë që vdesin pa e takuar kurrë atë. Ka plot fatkeqë që dinë të flasin, janë të bukur dhe të vetmuar dhe megjithatë nuk kanë dashuri. Shpresoj që ti të mos jesh njëri prej tyre, tha doktori duke parë Otellon në sy.

Otello u drodh. Doktori i ishte dukur gjithmonë si një profet dhe ai i druhej fjalëve të tij. Si kishin ardhur punët, ai mund të mbetej gjithë jetën në Vlorë, pa familje. Aty nuk kishte gra të zeza që mund të martoheshin dhe të bënin fëmijë me të, ndërsa gratë e bardha nuk do t'ia hidhnin kurrë sytë sepse ato i urrenin njerëzit me lëkurë të zezë. Në fillim kishte besuar se doktori e kishte nxjerrë nga ky ankth, por në fund ai e kishte kthyer prapë aty pa i dhënë asnjë shpresë në të cilën mund të kapej, si i mbyturi pas një fjale. Mendova se po më mëson të dashuroj, mendoi, por ky nuk merret me punët e shpirtit dhe

prandaj është i pamëshirshëm. Për shumë muaj kishte pranuar ta linte trupin e tij në dorë të doktorit, por shpirtin nuk mund t'ia jepte. Ai i duhej akoma. I duhej për vete. Dhe si në çdo rast kur truri i tij nuk gjente asnjë përgjigje për fatkeqësitë që i ndodhnin, Otello u kujtua për nënën e vet. Ajo i kishte dhënë shaminë e dashurisë. Shkenca e doktorit mund ta tradhtonte, por mprehtësia e nënës nuk mund ta linte vetëm. Këmbëngulja e doktorit mund ta linte edhe pa familje, por përvoja e nënës nuk mund ta linte pa dashuri. Aq më tepër që me sa dukej, doktori nuk e kishte njohur vetë dashurinë. Ai dinte diçka nga librat, por nëna kishte dashuruar babanë dhe në këtë fushë ajo ishte pa dyshim më e ditur se doktori. Dashurinë ajo nuk e kishte mësuar nëpër libra, por në trupin e babait. Duke i menduar këto, buzët e Otellos u ngrohën dhe lëkura iu mbush me lule. Ishte koha për t'i thënë Stefan Gjikes se ai e kishte armën e dashurisë dhe në këtë luftë nuk kishte nevojë për aleatë të pastërvitur. Mua ma ka dhënë nëna shaminë e dashurisë, i tha doktorit që qeshi ftohtë, por nuk u habit. Ç'është kjo shami, e pyeti. Otellos iu zbutën sytë. E ka qëndisur një magjistare, tha. Ajo ia dha djalit të vet që dashuronte një vajzë të bukur. Shamia është e shenjtë sepse është ngjyer me zemra vajzash dhe çdo njeri bie në dashuri me njeriun që ia jep. Stefan Gjika buzëqeshi duke menduar për Komitën. Ajo do ta besonte fuqinë e shamisë dhe ndoshta do jepte gjysmën e fshatrave të Vlorës që ta merrte qoftë edhe një natë, për t'ia futur Balshës në xhep. Por ai ishte doktor dhe për këtë arsye i urrente besëtytnitë. Ai besonte se besëtytnitë janë tregues i popujve të varfër dhe primitivë, të cilët përpiqen t'i zgjidhin hallet e tyre duke djegur flokë, duke parë fundin e filxhanit, duke lexuar thonjtë e djemve të vegjël, duke lyer pasqyrat me katran apo duke numëruar vrimat e djathit të prishur. Vlora ishte e mbushur me shtriga. një herë ai i kishte

kërkuar Komitës që të burgosnin tri plaka që shkonin nëpër shtëpi dhe lexonin të ardhmen duke derdhur gjak maceje në një kazan me rroba të palara, ku fushin vajza të vogla dhe u prisnin flokët. Por Otello kishte ardhur nga shkretëtira dhe jeta nuk i kishte dhënë ende arsye të dyshonte te Zoti, te magjitetë dhe te shtrigat. Të tre këta përbindështa kishin lindur në shtratin e varfërisë, aty ku çdo natë njeriu dhe fati përpëliten duke nxjerrë nga koka shami, vaj, gozhdë, qime, gjak, thonj, djersë, temjan dhe qirinj për t'i ushqyer. Për sa kohë që bota do ishte e varfër, Zoti, shtrigat dhe magjitetë do kishin ushqim të bollshëm.

## *Othello le nègre de Vlora*

**Ben Blushi**

*Traduit de l'albanais par Saverina Pasho*

Othello ne connaissait pas l'amour, cependant son cœur était assez grand pour le porter et assez patient pour l'attendre. Lorsqu'il habitait le désert, il était petit, arrivé à la Sérénissime il était esseulé, alors qu'à Vlora il était apeuré. Lors de ces trois voyages de sa vie, il ne pensa jamais à l'amour, car quand on est petit, esseulé et effarouché, on songe volontiers à des choses simples comme la joie, l'amitié et la sérénité. Mais, à mesure que le cœur de l'homme grandit, l'amour grandit aussi. Stéphane Gjika, ayant vu le cœur d'Othello, dit qu'il était plus rouge que celui des autres. Stephan Gjika n'aurait pas échangé son cœur pour le sien, pour ne pas éprouver davantage de souffrances, naturellement; mais il pensait qu'Othello était prêt pour l'amour. C'est ainsi qu'un jour il lui demanda: Sais-tu ce qu'est l'amour? À son grand étonnement, Othello réagit comme un homme et non comme un enfant, et répondit oui.

Qu'est-ce que l'amour, alors? demanda-t-il de nouveau. Othello regarda par la fenêtre en clignant des yeux comme pour se rappeler mot à mot quelque chose qu'il devait bien connaître, et dit: L'amour est la relation entre un homme et une femme. Et c'est tout? continua le médecin. Il y a relation aussi entre un frère et une sœur, n'est-ce pas? L'amour entre frère et sœur passe par les parents, répondit Othello. L'amour entre l'homme et la femme passe par les enfants. Stéphane Gjika eut alors l'impression de parler à un cactus du désert qui

n'aurait vu que ses racines, jamais les feuilles. Othello avait une fleur dans son cœur et un cactus dans sa tête, mais il l'ignorait. Dans le désert, on lui avait enseigné que l'amour est, évidemment, un berceau rempli de bébés, et que si un mari et une femme n'avaient pas d'enfants, pourquoi s'aimeraient-ils. Il n'est pas encore prêt pour ce monde, se dit le médecin et ses petits yeux se dilatèrent comme s'ils avaient trouvé une oasis au beau milieu des sables. Un homme et une femme peuvent s'aimer même s'ils n'ont pas d'enfants, dit-il à Othello. Si cela est vrai, Marco Polo et la grand-mère d'Albano Contarini ne se seraient jamais aimés, répondit Othello naïvement. Stéphane Gjika se mit à rire. Le cactus d'Othello avait commencé à boire l'eau du creux de sa main. Il connaissait chaque partie, chaque veine, chaque fibre du corps d'Othello, mais cela ne lui suffisait pas : Il était un sacré curieux qui croyait que le corps humain est relié à la tête tout comme la terre au ciel ; que, si le ciel ne versait pas d'eau, la terre brûlerait et que si la terre n'exhalait pas les vapeurs, le ciel ne verserait pas d'eau. S'il n'avait pas été aussi curieux, il ne serait pas devenu médecin, mais jardinier ou peut-être marchand et alors il aurait dédié sa conscience et ses efforts aux choses, non aux hommes. Il avait choisi les hommes et, dès lors, ses yeux fouillaient leur corps et leur esprit. Il avait passé trois mois à s'occuper du ventre d'Othello, mais son esprit était aussi sombre que son ventre et il fallait l'éclairer en l'ouvrant. Marco Polo et Muzaka aimèrent pour d'autres raisons, dit-il à Othello. Ils ignoraient qu'ils auraient des enfants et il se peut bien que ce soit une chose qui arrive à l'improviste et surprend tout le monde. Marco Polo séduisit la grand-mère d'Albano Contarini en lui racontant des choses belles et merveilleuses dont elle n'avait jamais entendu parler. Si jamais il lui avait dit vouloir un fils d'elle, je vous jure qu'elle l'aurait éconduit. On peut avoir des

enfants avec n'importe quel homme, mais on ne peut pas faire l'amour avec n'importe quelle femme. L'amour naît d'abord dans l'esprit, puis envahit le corps comme une fièvre légère et douce. Avoir des fils n'est pas une raison pour s'aimer, mais c'est une raison pour fonder une famille. L'amour et la famille ne sont pas les mêmes choses. La grand-mère d'Albano Contarini avait déjà une famille ; ce qu'elle n'avait pas, c'était l'amour. Dieu, les fils et la nourriture, voilà les trois raisons de l'existence d'une famille. Mais les raisons d'aimer également sont au nombre de trois : la parole, la beauté, et la solitude. Les humains tombent amoureux en se parlant. Marco Polo savait parler. Il parlait mieux que tout autre homme et les femmes le chérissaient. Il parlait avec beaucoup de femmes, quand bien même il tombait amoureux seulement de la grand-mère d'Albano Contarini, parce qu'il la trouvait belle et à son goût. Or, elle était, paraissait-il, trop seule et aurait aimé une relation d'amour qui rendrait sa vie plus gaie et plus facile. Cet amour l'emporterait dans des pays jamais vus où son mari n'aurait pas pu la mener. Passant par la parole, la beauté et la solitude, ils connurent l'amour.

Othello écoutait, la main sur son cœur, comme s'il voulait y porter les paroles du docteur. Les idées de Stéphane Gjika étaient confuses et se ramifiaient comme un arbre ; toutefois il savait que sautant de branche en branche, il parviendrait au faite. Alors pourquoi Dieu ne dit pas aux hommes de s'aimer au lieu de fonder une famille ? Demanda-t-il. Car Dieu est jaloux et ne pense qu'à lui-même, dit Stéphane Gjika. Il pense que les hommes ne doivent aimer que lui, et rien d'autre. Dieu exige que les hommes fondent une famille et mettent au monde des enfants, même s'ils ne s'aiment. Au commencement Dieu créa un homme et une femme qui s'appelaient Adam et Eve. Il leur dit de vivre ensemble et de l'adorer ; et en échange, Il leur

donnerait de la nourriture, du calme, du soleil et l'éternité. D'après Lui, le Paradis serait un homme et une femme qui restent ensemble, qui ne manquent de rien, et qui ne meurent pas. Or, Eve et Adam trouvèrent ce paradis bien pauvre ; il lui manquait quelque chose qui ne se trouvait pas dans la nature, qui ne tournait pas dans le ciel, qui ne se cachait pas sous la terre, ne marchait pas sur l'herbe, ne volait pas dans l'air, quelque chose qui ne se mangeait pas ni ne se buvait. Ils cherchèrent partout avant de le trouver dans leurs propres corps. Lorsqu'ils découvrirent l'amour, Dieu fut enragé, car il leur avait interdit de s'aimer. Pour les punir, il leur supprima la nourriture. Quand Eve et Adam s'unirent, Eve enfanta deux fils. La naissance de ces deux fils ne résulta pas de la volonté de Dieu ; ce fut le fruit de l'amour. Alors, Dieu se vengea et poussa l'un des garçons à tuer son frère. Jusqu'alors, la mort était quelque chose d'inconnu. C'est pour se venger de l'amour que Dieu apporta la mort sur terre : ne pouvant pas le contrôler, il se consola en lui mettant un terme. Ses desseins quant à Eve et Adam ayant échoués, il décida d'accepter l'union d'un homme et d'une femme par le mariage et imposa deux conditions au mariage aucune des deux n'étant l'amour. Dieu est bien rusé, ne pouvant empêcher l'amour, il l'introduit dans la famille et là il le tue. Selon Dieu, les hommes doivent se marier seulement pour mettre au monde des enfants et pour se nourrir. Aujourd'hui, comme dans la nuit des temps, l'homme cherche la nourriture et la femme fait la cuisine. A Vlora, les hommes sortent de chez eux pour acheter, vendre, travailler, pour faire la guerre et pour vaincre, tandis que les femmes les attendent à la maison en faisant la cuisine et en donnant à manger aux petits. Il en a toujours été ainsi, partout. Cela, c'est bien la famille, mais pas l'amour. L'amour ne naît pas des besoins de nourriture ni de la procréation, la

famille si. Othello avait une respiration bruyante comme le gargouillement d'un siphon. Il y avait quelque chose dans son corps qui remuait comme un flot d'eau dont la source n'était pas dans son ventre mais dans sa tête. Le docteur avait engagé ses pensées dans un sentier qui probablement avait toujours été là, dans son esprit, mais dont il ignorait l'existence. Sa vie étant pauvre en idées et riche en douleurs, elle ne lui réserverait peut-être jamais le plaisir d'avoir une famille, une femme et un enfant qu'il prendrait soin de nourrir, comme Dieu le dit. Mais le docteur lui indiquait un autre chemin. Se trouvant entre Dieu et le médecin, Othello envisagea l'amour comme une consolation pour tous les malheureux, ses semblables qui n'ayant ni le temps ni travail, ne pouvaient fonder une famille, mais fréquenter une femme sans l'épouser. Et si l'on n'est pas un grand orateur comme Marco Polo comment trouve-t-on l'amour? Demanda-t-il tout en rougissant. En l'attendant, répondit Stéphane Gjika. La parole, la beauté et la solitude gonflent les voiles de l'amour et un beau jour ils vont le pousser vers ton port. Le monde a connu très peu d'hommes comme Marco Polo. On peut les compter sur les doigts. Mais des gens amoureux naissent et meurent par milliers chaque jour. La race des amoureux prolifère sur terre, parce que l'amour est une maladie contagieuse. Même les faibles, les laids, les pauvres, les malades, les affamés, les aveugles, les estropiés, les boiteux, les orphelins, les vieillards et les canailles peuvent aimer. L'amour n'est pas le bien des riches, des puissants, des hommes gentils et beaux. D'ailleurs, ces derniers, à mon avis, ont plus de mal à aimer car, à force de les combler, la vie les a rendus indolents. L'amour méprise l'indolence et même l'abhorre. J'ai dit que l'amour vient un jour si l'on sait attendre, mais pas sans rien faire. Tous ne peuvent prétendre être de grands orateurs comme

Marco Polo, cela est impossible pour la plupart des gens qui, menant une vie médiocre, n'ont rien à raconter. Mais parfois, il suffit de prononcer le mot juste à l'oreille juste pour semer l'amour. Il suffit de se persuader qu'une femme laide est belle et on finit par l'aimer. Il suffit de se sentir seul pour chercher refuge dans un autre corps. La solitude attendrit l'âme de l'homme, aiguise sa pensée et accroît son besoin d'amour. Même si tout homme peut trouver l'amour, il y a en a plusieurs qui meurent sans le connaître. Il y a beaucoup de malheureux qui savent parler, qui sont beaux, seuls, et ne connaissent pas l'amour. J'espère bien que tu ne compteras pas parmi eux, dit le docteur fixant des yeux Othello.

Othello frémit de tout son corps. Le docteur lui avait toujours paru comme un prophète et il craignit ses mots. Du train où allaient les choses, il se pouvait qu'il reste toute sa vie à Vlora, sans famille. Dans cette ville, il n'y avait pas de femmes noires qui pourraient l'épouser et avoir des enfants avec lui ; quant aux femmes blanches, elles ne daigneraient même pas lui jeter un coup d'œil, tant elles détestaient les noirs. Au début, il avait cru que le docteur le sauverait de cette angoisse, mais il se rendait compte qu'il était toujours au point de départ, tel un noyé sans aucun espoir où se cramponner. J'ai cru qu'il m'enseignerait à aimer, se dit-il, quelle méprise grossière ! Il ne s'est jamais occupé de l'âme, voilà pourquoi il est si cruel. Il lui avait abandonné son corps durant des mois entiers, mais il ne lui livrerait pas son âme. Son âme lui appartenait. Il en avait encore besoin. Et comme il ne lui venait à l'esprit aucune explication à ses malheurs, à son habitude, il pensa à sa mère. Elle lui aurait donné le mouchoir de l'amour. Si la science du docteur pouvait le trahir, la sagacité de sa mère ne l'abandonnerait jamais. La persévérance du docteur pouvait le priver de famille, alors que l'expérience de sa mère ne le priverait pas

d'amour. D'autant plus que le docteur, apparemment, n'avait jamais connu l'amour. Il savait quelque chose sur l'amour grâce à ses lectures, tandis que sa mère en savait long pour avoir aimé son père. L'amour, elle ne l'avait pas appris dans les livres, elle l'avait découvert dans le corps de son père. Songeant à tout cela, Othello senti ses lèvres se réchauffer et sa peau se couvrir de fleurs. Le temps était venu de dire à Stéphane Gjika qu'il disposait de l'arme de l'amour et que dans ce combat, il n'avait pas besoin d'alliés inexpérimentés. Ma mère m'a donné le mouchoir de l'amour dit-il au docteur qui fit un rictus, mais ne fut pas surpris. Et c'est quoi, ce mouchoir ? interrogea le docteur. Les yeux d'Othello se radoucirent. C'est un mouchoir brodé par un une sorcière, répondit-il. Elle l'a donné à son fils afin qu'il tombât amoureux d'une belle fille. Ce mouchoir est sacré, car il est teinté du cœur des jeunes filles. Tout jeune homme tombe amoureux de la fille à laquelle il en fait cadeau. Stéphane Gjika songea à Komita et sourit. Elle aurait cru au pouvoir surnaturel du mouchoir et donné, peut-être, la moitié de sa fortune, pour l'avoir ne fût-ce que pour une seule nuit. Elle aurait glissé le mouchoir dans la poche de Balsha. Mais Stéphane Gjika, lui, était médecin et il ne supportait pas les superstitions. Il jugeait que les pratiques superstitieuses étaient le signe des peuplades pauvres et primitives qui s'évertuent à résoudre leurs problèmes en brûlant des cheveux, en interrogeant le marc de café, en lisant les taches sur les ongles des petits garçons, en enduisant les miroirs de suie ou en comptant les trous dans du fromage rance. Vlora était pleine de sorcières. Une fois, il avait demandé à Komita d'arrêter trois vieilles femmes qui passaient de maison en maison et prédisaient l'avenir en déversant du sang de chat dans un chaudron plein de linge sale où l'on introduisait des petites filles à qui on coupait les cheveux. Othello venait du désert

et la vie ne lui avait encore fourni aucune raison de ne pas croire en Dieu, en les sorcières et aux sortilèges. Ces monstres sont nés sur le lit de la pauvreté, là où chaque nuit l'homme et son destin se retournent et inventent des mouchoirs, des huiles, des clous, des poils, du sang, des ongles, de la sueur, de l'encens et des bougies pour les entretenir. Tant que le monde sera pauvre, Dieu, les sorcières et les maléfices s'empiffreront de nourriture.



EUROPEAN UNION  
PRIZE FOR LITERATURE

2014

**Ben Blushi** – Albania

*Otello, Arapi i Vlorës*

Othello, Arap of Vlora

414 pp, 2009

**Translations:** The book has not been translated yet.  
(*Last Update – August 2014*)

Publishing House **Mapo Editons**

Blv. «Gjergj Fishta», Nd 70, H1, Tirana – Albania

Tel. 0694793360

[www.uet.edu.al/index.php/uet-press](http://www.uet.edu.al/index.php/uet-press)

**Contact:** Valbona Nathaili (JET Press) – [valbona.nathanaili@uet.edu.al](mailto:valbona.nathanaili@uet.edu.al)

ISBN: 978-99956-39-60-0

---

EUPL / FEP-FEE – Rue Montoyer, 31 – B-1000 Brussels – T. +32 (0)2 770.11.10  
[info@euprizeliterature.eu](mailto:info@euprizeliterature.eu) – [www.euprizeliterature.eu](http://www.euprizeliterature.eu)



Creative  
Europe



european  
booksellers  
federation



FEDERATION OF EUROPEAN PUBLISHERS  
FÉDÉRATION DES ÉDITEURS EUROPÉENS